

Rouw & nazorg

Palliatieve zorg

10 juni 2021

Contact

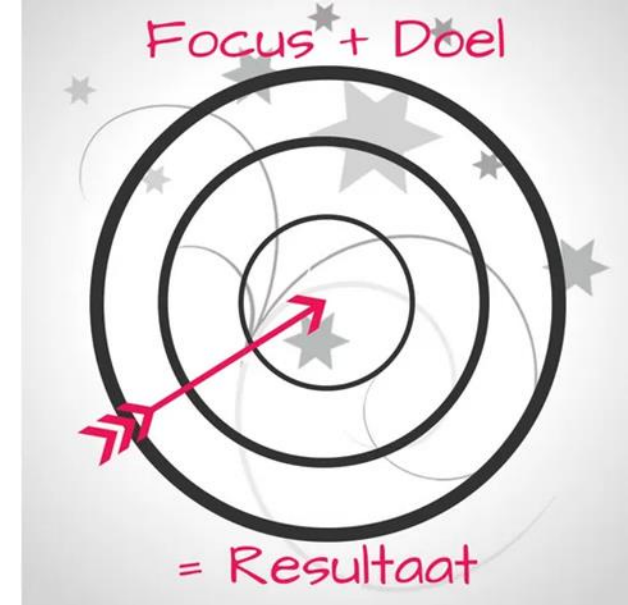
Paula Battjes

- Docent vervolgopleiding oncologie verpleegkundige, wondverpleegkunde & stomaverpleegkunde
- p.battjes@umcg.nl
- 050 3615623

Wie ben je en waar loop je stage?
Wat heb je al geleerd in deze keuzemodule?
Wat hoop je dat ik vanmiddag vertel?

Focusdoelen

Aan het einde van deze les kun jij:

- benoemen van je eigen visie ten aanzien van palliatieve zorg
- benoemen wat rouw en nazorg inhoudt

Programma

Sociale kaart

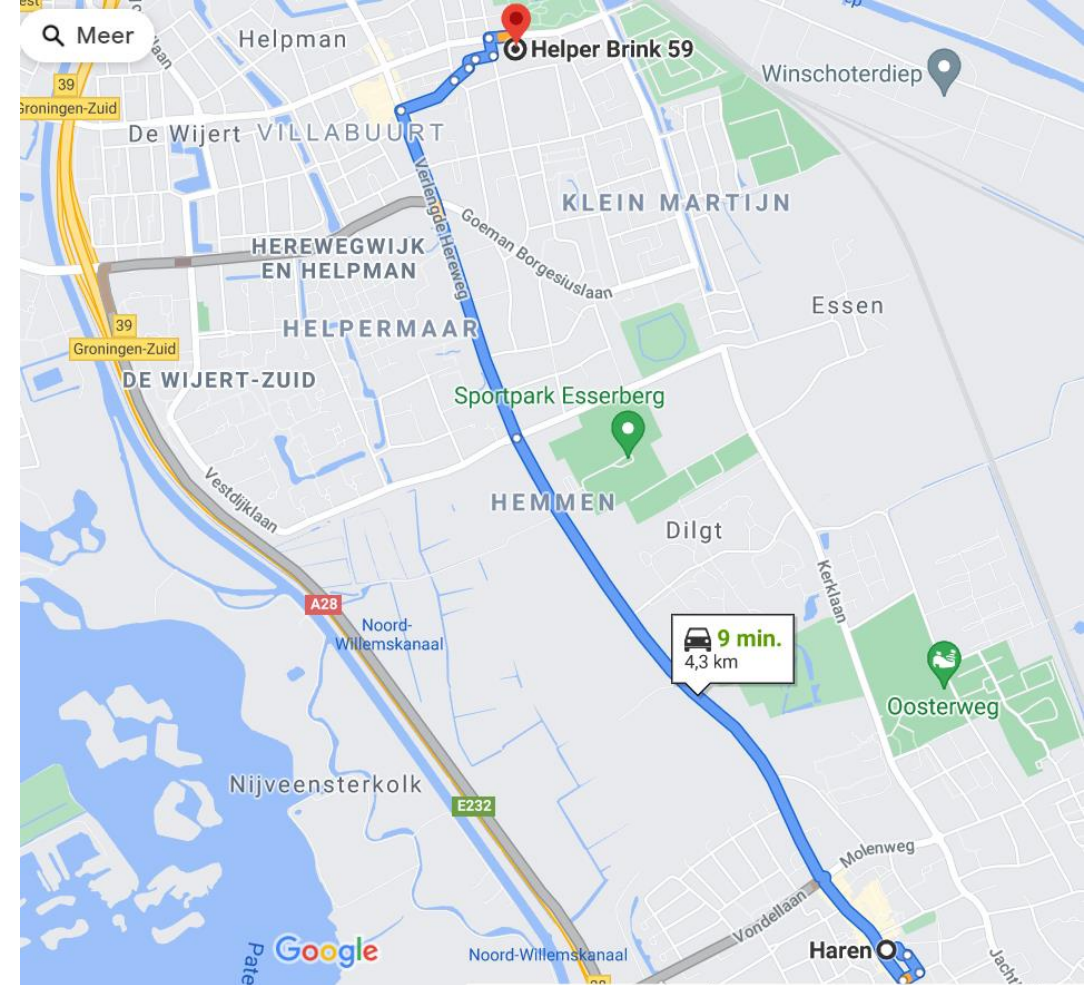
Op de afdeling oncologie en longoncologie ligt dhr. G. Jij hebt meneer in zorg. Meneer G. is 70 jaar, zijn vrouw is 4 jaar geleden overleden. Hij heeft 1 dochter, zij woont in Haren.

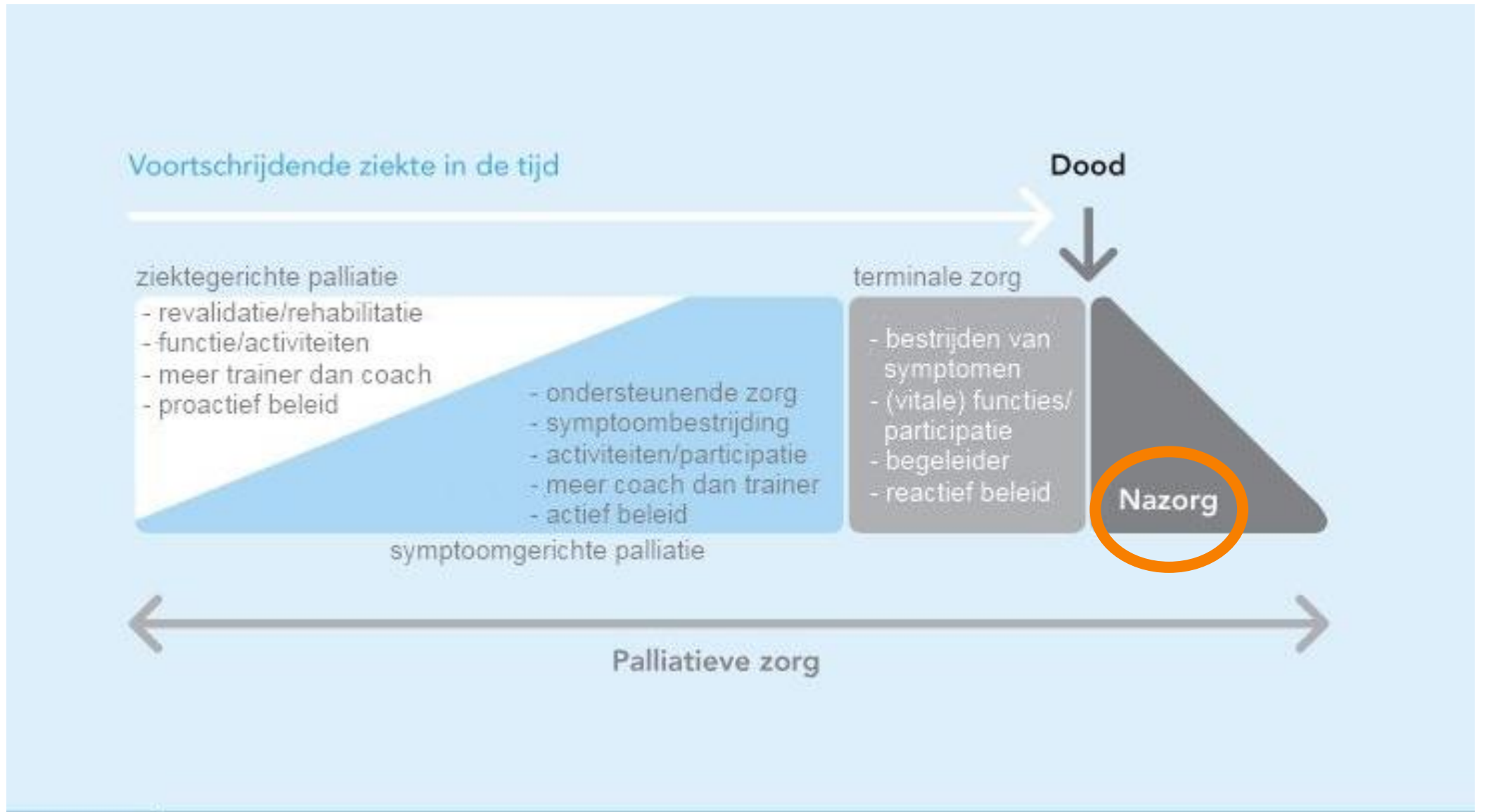
Meneer heeft chemokuren gehad voor een longcarcinoom, maar helaas is hij nu uitbehandeld. De verwachting is dat hij op korte termijn komt te overlijden. (denk aan maanden) Hij heeft geen pijn, maar veel last van benauwdheid. Op de afdeling wordt hij volledig gewassen. Eigenlijk heeft hij overal hulp bij nodig. Dhr is ontslagvaardig maar kan en wil ook niet terug naar huis.

Zorgaanbieders

- Het Behouden Huys
- Gasthuis Groningen
- Verzorgingstehuis

- ZINN locatie De Brink
 - speciaal ingerichte studio's voor palliatieve zorg

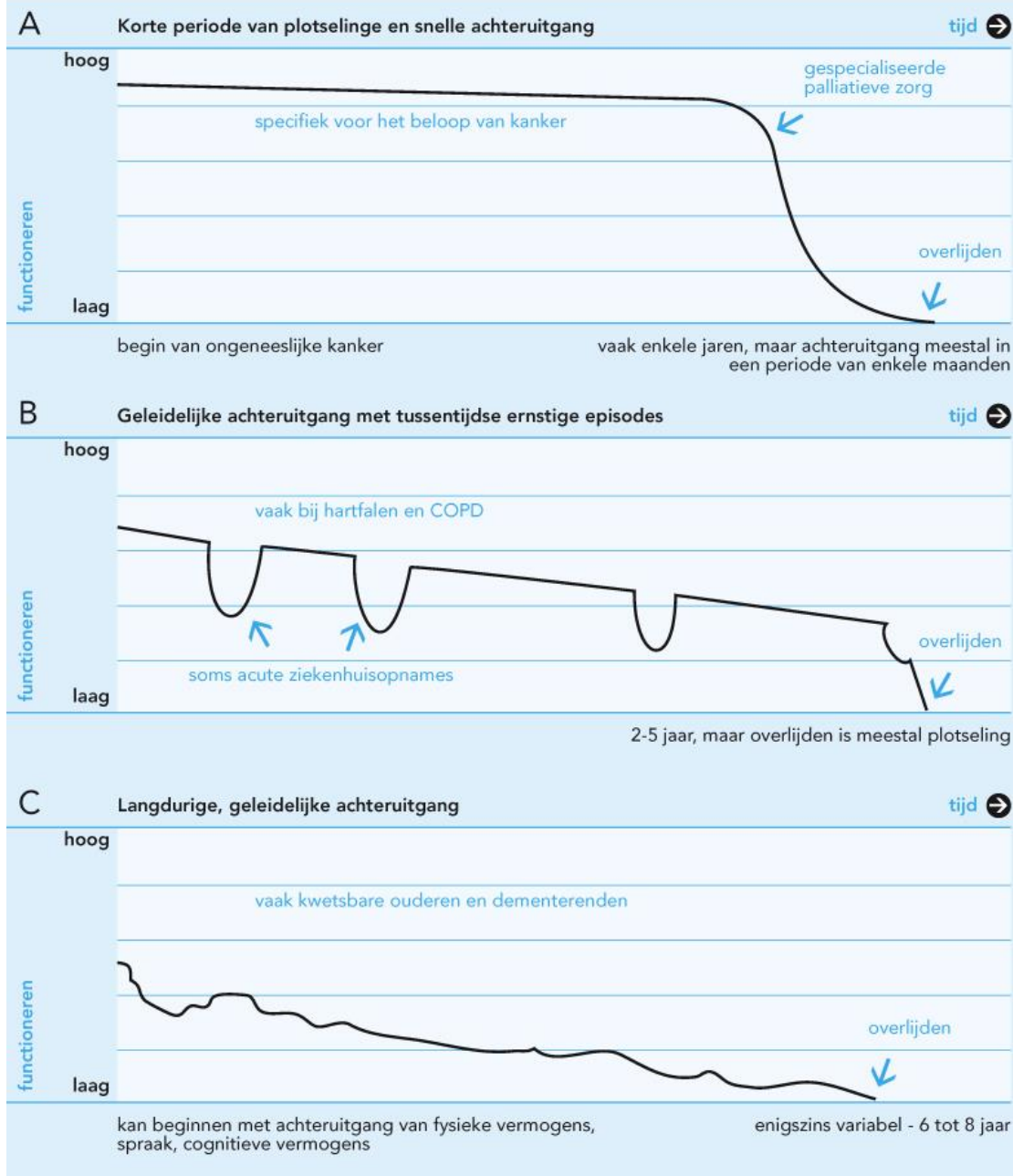
Bron: https://www.pallialine.nl/index.php?pagina=/richtlijn/item/pagina.php&richtlijn_id=806

**Wordt je op jouw werkplek
met verlies/rouw
geconfronteerd?**

**Zie je op jouw werkplek dat er
aan nazorg wordt gedaan?**

Take a Break

Beroepsmatige confrontatie met verlies

*‘Verpleegkundigen worden tijdens hun werk vaak geconfronteerd
patiënten die verlies ervaren.’*

(Mönnink)

*‘Als je als verpleegkundige een kamer binnenstapt, wordt je bijna altijd
met verlies geconfronteerd.’*

(Keirse)

Verlies en rouw

‘Waarneming dat een geliefd deel van je leven ten einde is’

(Mönnink)

‘Een normaal menselijk proces van emotionele, fysiologische, geestelijke en sociale reacties’

(Spil)

‘Het geheel van lichamelijke, emotionele, cognitieve, spirituele en gedragsmatige reactie na verlies van een dierbare’

(Richtlijn rouw)

Verliesverwerking

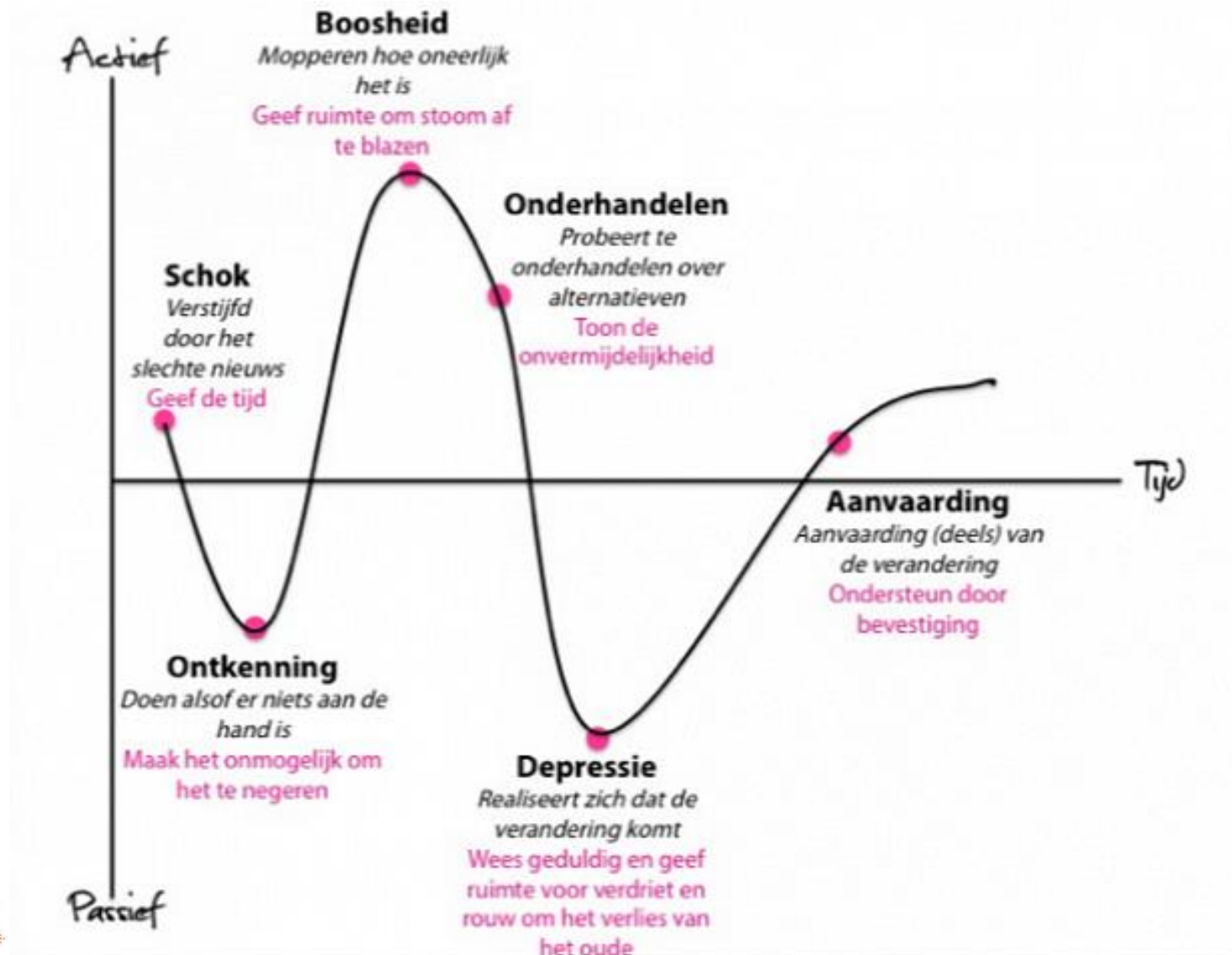
‘het bewust en waardig afscheid nemen van een verloren gegaan, geliefd onderdeel van het bestaan en het overgaan naar een nieuw levenshoofdstuk met herinnering aan het oude’

Rouwtaken volgens Mönnink

- aanvaardingstaak *erkennen impact verlies*
- afscheidstaak *bewust afscheid nemen*
- opbouwtaak *bewust opbouwen/ nieuw begin*

(Mönnink)

Kübler Ross

Rouwtaken

Manu Keirse

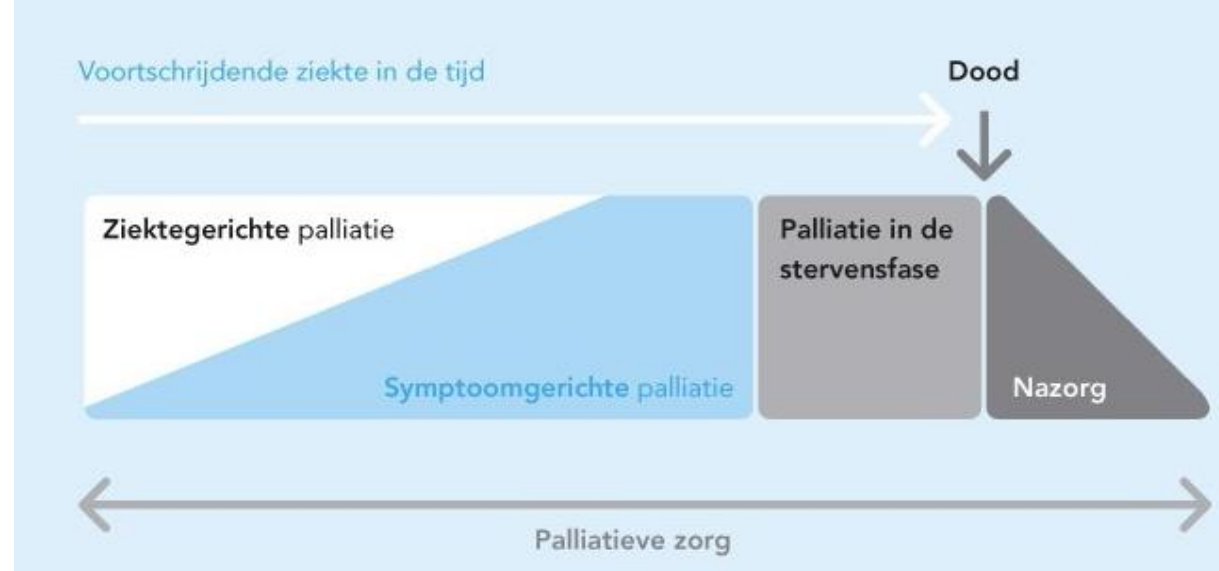
Manu Keirse

- Werkelijkheid onder ogen zien
- Pijn ervaren
- Aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid
- Genieten & de herinneringen bewaren

Valkuilen hulpverleners

- Ik weet wat u meemaakt
- Iets willen doen
- Niet luisteren

Nazorg

‘De aandacht gaat niet alleen uit naar degene die ziek is en gaat sterven maar ook naar diens naasten, tijdens de palliatieve fase en nadat de betrokkene is overleden (nazorg).’

(Bron: https://www.oncoline.nl/index.php?pagina=/richtlijn/item/pagina.php&id=38210&richtlijn_id=966)

Verpleegkundige taken nazorg

- Opvang familie
- Gesprek arts en familie
- Brochure 'een dierbare verliezen'
- Familie waardig afscheid laten nemen

Culturele verschillen palliatieve zorg

- Patiënt weet soms zelf de diagnose niet
- Niet gesproken over sterven
- Veel bezoek
- Geen opiaten of midazolam
- Na overlijden
 - Familie sluit de ogen
 - Rituele wassing

Palliatieve zorg bij niet Westerse cultuur

- Op genezing gericht behandelen
- Zorg door familie
- Schaamtevolle situaties vermijden
- ‘helder’ sterven zonder levensbekortende handelingen

Bron: <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport-Communicatie-palliatieve-zorg-oudere-mirgranten.pdf>

Take a Break

Casus bespreken

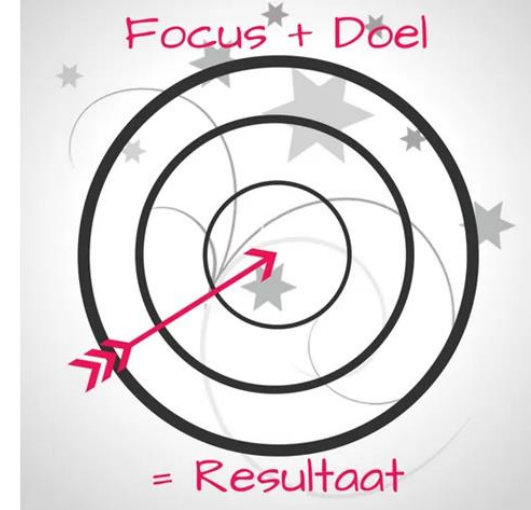
Je moet de verlieslast (impact)
wel zelf tillen (coping)
maar niet alleen (support)

- In welke mate is je visie op palliatieve zorg veranderd?
- In welke mate vind je palliatieve zorg een belangrijk onderdeel van de verpleegkundige zorg?
- In hoeverre vind je het begeleiden van een patiënt en diens naasten tijdens ziekte en bij overlijden een onderdeel van de verpleegkundige zorg?
- In hoeverre vind je het 'oké' dat een verpleegkundige emoties te laten zien bij een patiënt en diens naasten?

Doelen behaald?

- Benoemen van je eigen visie ten aanzien van palliatieve zorg
- Benoemen wat rouw en nazorg inhoudt

*Het is niet te voorkomen dat vogels van
droefheid landen op onze schouders, wel is
het te voorkomen dat zij nesten bouwen in
ons haar*

Chinees gezegde

Bronnen

- Heas, H. de, Psychologische patiëntenzorg in de oncologie, van Gorcum, Assen, 2017
- Hosson, S.M. de, Probleemgeoriënteerd denken in de palliatieve zorg, de Tijdstroom, Utrecht 2012
- Mönnink H. de, Verlieskunde Handreiking voor de beroepspraktijk, Elsevier, Maarssen, 2008
- Spil J.A. van, Oncologie, Handboek voor verpleegkundigen en andere hulpverleners, Bohn Stafleu van Loghum, Houten, 2013
- Luisteren, luisteren en dan nog eens luisteren, Manu Keirse, Nursing, september 2017

Bronnen

- Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland, IKNL/palliactief, 2017
- https://www.oncoline.nl/index.php?pagina=/richtlijn/item/pagina.php&id=38210&richtlijn_id=966
- <http://www.kublerrossvlaanderen.be/?item=home>
- <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport-Communicatie-palliatieve-zorg-oudere-mirgranten.pdf>
- <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Landelijke-richtlijn-rouw.pdf>